

<http://cgtcatalunya.cat/spip.php?article7550>

Acte d'homenatge a Joan Peiró: 70 anys del seu afusellament

- Memòria històrica - Anarcoefemèrides -

Homenatge

a

Joan Peiró i Belis

Barcelona 1887- Paterna 1942

Publication date: dissabte 21 de juliol de 2012

70 anys de l'afusellament

obrer,
anarcosindicalista,
cooperativista

24 de juliol del 2012 a les 18:00 hores
Cementiri dels Caputxins

Mataró

Copyright © CGTCatalunya.cat - Tous droits réservés

L'homenatge tindrà lloc el 24 de juliol del 2012 a les 18 hores al Cementiri dels Caputxins de Mataró

[joanpeirohomenatge](#)

FONT: [GRUP D'HISTÒRIA DEL CASAL DE MATARÓ](#)

Biografia de Joan Peiró Belis

Joan Peiró Belis va ser un anarquista català nascut el 18 febrer de 1887 al barri obrer de Sants (Barcelona) i afusellat per les autoritats de la dictadura militar franquistes el 24 juliol de 1942 a Paterna . 4 Va ser ministre d'Indústria de la Segona República durant la Guerra Civil espanyola . 1 2 Amb vuit anys va començar a treballar en una fàbrica de vidre barcelonina i no va aprendre a llegir i escriure fins als 22. Va seguir treballant en el sector del vidre, i juntament amb altres companys va fundar la Societat Cooperativa Cristalleries de Mataró , que mai abandonaria. En 1907 es va casar amb Mercedes Olives Bonastre, obrera tèxtil.

Militància sindical

Segons ell mateix la seva militància sindical es va iniciar el 1906 , començant a tenir càrrecs de responsabilitat entre 1915 i 1920 , com ara secretari general de la Federació Espanyola de Vidriers i Cristallers (1916 -1920) i director de les publicacions La Colmena Obrera (òrgan de els sindicats de Badalona) i El Vidre (portaveu dels vidriers federats). La seva aguda intel·lectual va portar mes endavant a ser director del diari Solidaridad Obrera (1930) i del també diari Catalunya (1937), vespertí de la CNT. Molt influenciat pel sindicalisme revolucionari francès, començà a tenir tasques de responsabilitat a la CNT després de l'anomenat Congrés de Sants (1918) de la regional catalana d'aquesta organització en la qual, gràcies a la seva capacitat de treball, dots d'organitzador i gran prestigi , va ocupar els més alts càrrecs. Al Congrés de La Comèdia (1919) va defensar les federacions d'indústria que van ser rebutjades en aquella ocasió.

Els anys vint

Durant els anys vint va patir la repressió desencadenada per l'Estat i la patronal contra el moviment obrer. L'any 1920 va sofrir dos atemptats i fou detingut i empresonat a Sòria i Vitòria. El 1922 va ser elegit secretari general de la CNT, celebrant-se durant la seva gestió la Conferència de Saragossa, en la qual es va aprovar la sortida de l'organització de la Internacional Sindical Roja i la seva afiliació a la reconstituïda Associació Internacional dels Treballadors (AIT). En aquesta mateixa conferència Peiró defensà amb Salvador Seguí, Àngel Pestaña i Josep Viadiu la «moció política», molt criticada pels sectors més ortodoxos de l'organització.

Es va establir a Mataró el 1922 i el 1925 va dirigir la constitució de la Societat Cooperativa Cristalleries de Mataró, que ja havia intentat organitzar amb anterioritat. Amb la dictadura de Primo de Rivera la CNT va ser il·legalitzada, clausurades les seves seus i suspeses les seves publicacions. Molts dels seus militants van ser detinguts (com Peiró que, indultat el 1923, va ser de nou empresonat a 1925 , 1927 i 1928). Aquest últim any va ser novament elegit secretari general de la CNT. Va criticar la UGT per la seva defensa dels Jurats Mixtos de Treball (paritaris de patrons i treballadors) durant aquella dictadura i també a Pestaña, amb el qual no obstant això coincidia en altres aspectes. També va criticar al sector més anarquista del sindicat, i malgrat que es va afiliar a la FAI mai va militar, defensant al contrari una organització de masses i més sindicalista, i oposant-se als grups d'acció i a les minories de militants dirigents.

República i Guerra Civil

En 1930 va signar el manifest de «Intel·ligència Republicana» pel que va rebre nombroses crítiques internes que el van portar a retirar la seva signatura. Va seguir defensant les federacions d'indústria fins que en el congrés de la CNT de 1931 a Madrid va aconseguir un suport massiu davant les tesis faistes. En aquest mateix congrés va recolzar la ponència sobre la «Posició de la CNT davant les Corts Constituents» en la qual es defensava que la proclamació de la República podria suposar un avanç per a la classe treballadora. Aquesta ponència va ser aprovada amb algunes modificacions malgrat l'oposició dels sectors faistes que hi veien un suport a la maquinària política burgesa.

També el 1931 va signar al costat d'altres 29 destacats cenetistes, entre els quals hi havia Àngel Pestaña , el «Manifest Treintista», on s'analitzava la situació econòmica i social d'Espanya i es criticava tant al govern republicà com als sectors cenetistes més radicalitzats. La reacció d'aquests va provocar la dimissió de Pestaña del seu lloc en el comitè nacional de l'organització i la sortida dels sindicats de Sabadell als quals posteriorment es van anar afegint altres que van acabar constituint un bloc denominat «sindicats d'oposició». Encara que Peiró va participar en aquesta escissió, no va tenir responsabilitats destacades i va intentar establir ponts per evitar la ruptura definitiva. La reunificació es va produir en 1936 .

Després de la revolta dels militars colpistes, Peiró va actuar de vicepresident del comitè antifeixista de Mataró, marxant els seus fills al capdavant. Va defensar l'entrada de la CNT a la Generalitat de Catalunya i al Govern de la República i va plantejar una República Social Federal com a forma d'estat quan s'acabés la guerra. Al costat de Joan García Oliver, Frederica Montseny i Juan López Sánchez va ser un dels quatre ministres anarquistes en el govern de Largo Caballero , encarregat de la cartera d'Indústria. Des d'aquest lloc va elaborar el decret de confiscacions i intervenció en la indústria i va projectar la creació d'un banc de crèdit industrial, encara que molts d'aquests projectes van ser retallats o diluïts per Negrín.

A la caiguda del govern de Largo Caballero va tornar a Mataró i a la cooperativa Cristalleries de Mataró , dedicant-se també a donar conferències sobre el seu pas pel govern i a publicar durs articles contra el PCE per les seves actuacions contra el POUM. El 1938 va entrar novament en el govern, ara presidit per Negrín, tot i que no amb el rang de ministre sinó de comissari general d'Energia Elèctrica, mantenint una actitud antiderrotista i proposant una certa revisió del anarcosindicalisme a la llum del desenvolupament la revolució i la guerra.

Exili, captura i mort

El 5 febrer de 1939 va travessar la frontera francesa, sent breument detingut a Perpinyà , des d'on es va dirigir a Narbona per reunir-se amb la seva família. Més tard va marxar a París a fi de representar la CNT com a vocal en la Junta d'Auxili als Republicans Espanyols (JARE), 5 consistint la seva missió en treure als refugiats cenetistes dels camps de concentració francesos i facilitar el seu trasllat a Mèxic.

Després de la invasió nazi va intentar fugir, però va ser detingut quan es dirigia a Narbona i retornat a París, on les autoritats franceses van emetre contra ell una ordre d'expulsió del país a fi de sostreure'l a l'acció de la Gestapo i així passar a la zona no ocupada i d'allí a Mèxic. Però va ser detingut novament per les tropes nazis i portat a Trèveris (Alemanya).

Al gener de 1941 el ministeri d'Afers Exteriors de la dictadura franquista va sol·licitar la seva extradició, que es va materialitzar en Irun el 19 febrer d'aquest mateix any, incomplint les lleis franceses i internacionals (s'unia així als casos de Lluís Companys, president de la Generalitat, Julián Zugazagoitia, socialista bilbaí, o Francisco Cruz Salido , responsable de l'oficina de premsa de la JARE). Se li va traslladar a la Direcció General de Seguretat de Madrid, on

va ser interrogat i torturat.

Iniciat el procés i ajornat excepcionalment, se'l va traslladar a València l'abril de 1941. Al desembre d'aquest any es va obrir el procés sumarial en el qual Peiró va comptar amb nombrosos testimonis a favor seu emesos per institucions i persones del nou règim. No obstant això, la seva reiterada negativa a la proposta del govern franquista de dirigir els sindicats verticals determinaria la seva condemna. Els acostaments dels destacats falangistes Gutierrez de Santamarina i Juan Gil Genís. Al maig de 1942 el fiscal va formular les acusacions, al juny li va ser assignat el defensor militar d'ofici i el 21 juliol fou pronunciada la sentència de mort. Tres dies més tard seria afusellat amb sis cenetistes en el camp de tir de Paterna. És coneguda la seva forma d'afrontar la sentència de mort amb la frase que va compartir amb el seu advocat: "Amb la meua mort, em guanyo a mi mateix".

Obres

Trayectoria de la Confederación Nacional del Trabajo.

Ideas sobre Sindicalismo y Anarquismo.

Perill a la rereguarda.

Problemas y cintarazos.

Bibliografia

La vida exemplar i la mort heroica de Joan Peiró Belis (2000, inèdita).

Josep Peiró. Els ensenyaments pràctics del company Joan Peiró Belis. Costa Font, Josep. Anthropos 114 (1990) :77-80. ISSN 0211-5611

Inicis d'un sindicalista llibertari: Joan Peiró a Badalona (1905-1920) (Edicions Fet a Ma, 2005) Joan Zambrana i Jordi Albadalejo.

Joan Peiró, Afusellat (2009). Josep Benet. Edicions 62

Memòria de Joan Peiró i Belis (2008). Diversos autors, Galerada sccl

L'anarquista vençut (2006). Fernando García de Cortázar, Planeta

El consell de guerra contra el dirigent cenetista català Joan Peiró el 1942. Un cas representatiu i alhora singular, a Hispània Nova, Revista d'Història Contemporània.

[1] Problemes del Sindicalisme i el Anarquisme, Joan Peiró, 1945

[2] Documental, "Joan Peiró i la justícia de Franco" (Xavier Muntanyà, 2004) Subtítols castellà. "Joan Peiró i la justícia de Franco", recull testimonis dels seus fills i néts (Guillermina i Joan), així com d'Isidre Guàrdia, que va estar amb ell en les presons, i diversos companys i amics.

<http://cgtcatalunya.cat/spip.php?article7469>